

Χωροταξικός Σχεδιασμός

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Ακαδημαϊκό έτος 2016-17

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού: μέσο για την ανάπτυξη και προστασία του Δήμου Μαρκόπουλου

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Κωνσταντίνα Βαλεριάνου

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Καριωτάκη Χριστίνα

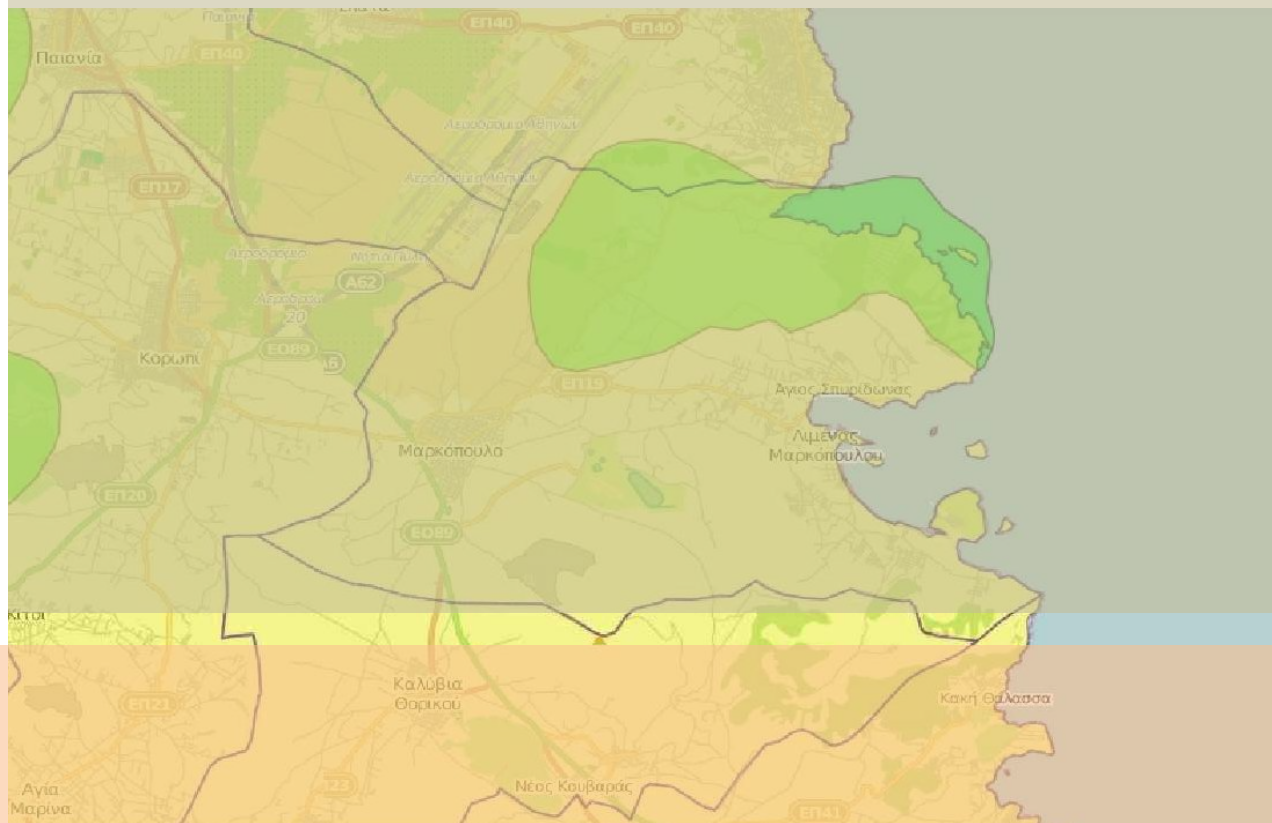
Παπαϊωάννου Μαρίνα

Περάκη Μαριέφη

Περιεχόμενα

I. Παρουσίαση θέματος	3
Στόχος - Σενάριο παρέμβασης / Άξονες διερεύνησης	4
II. Μελέτη περιοχής σύμφωνα με τους άξονες διερεύνησης	5
1. Διαχρονική χωροκοινωνική πραγματικότητα στον Δήμο Μαρκόπουλου (1 ^{ος} άξονας διερεύνησης)	6
Εξελικτική πορεία του Δήμου	
Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου	
<i>Πολιτισμικά και φυσικά διαθέσιμα</i>	
Υφιστάμενες δικτυώσεις	
2. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Αττική, στην ανατολική Αττική (2 ^{ος} άξονας διερεύνησης)	19
Προτεινόμενες μορφές εναλλακτικού τουρισμού - Ορισμοί	
Πως και πού εμφανίζονται στην αττική, στην ανατολική αττική και γενικότερα στο Ελλαδικό χώρο	
<i>Τα χαρακτηριστικά του τουρισμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο</i>	
<i>Τι προβλέπεται για την ανάπτυξη τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο</i>	
3. Ένταξη των προτεινόμενων μορφών τουρισμού στον Δήμο Μαρκόπουλου (3 ^{ος} άξονας διερεύνησης)	23
Πως και πού μπορούν να αναπτυχθούν οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού στον Δήμο Μαρκόπουλου	
III. Στρατηγικές κατευθύνσεις	25
Πλαίσιο ανάπτυξης	
Κατευθύνσεις σχεδιασμού	
IV. Βιβλιογραφία	28
Βιβλία / Ιστοσελίδες / Άρθρα	

Ι. Παρουσίαση θέματος

Γιατί ο πολιτισμός και ο φυσικός πλούτος μπορούν να λειτουργήσουν ως τομείς ανάπτυξης στον Δήμο Μαρκόπουλου;

Πολιτισμός: Στον δήμο Μαρκόπουλου, συναντάται πληθώρα χώρων και μνημείων με αρχαιολογικό και ιστορικό ενδιαφέρον, που δεν έχουν αναδειχθεί ίσως επαρκώς.

Φυσικά διαθέσιμα: Ο φυσικός πλούτος της περιοχής είναι εξίσου μεγάλης σημασίας για τον δήμο και όχι μόνο, με την περιοχή natura 2000, το λιμάνι Πόρτο Ράφτη, τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, το Όρος Μερέντα. Περιοχές που εκτός από ανάδειξη χρειάζονται και προστασία.

Σενάριο παρέμβασης / Στόχος

Στόχος: Ανάδειξη / αξιοποίηση διαθέσιμων (πολιτιστικών και φυσικών) της περιοχής του Δήμου Μαρκόπουλου, λαμβάνοντας υπ' όψιν την υφιστάμενη χωροκοινωνική οργάνωση – ανάπτυξη της περιοχής.

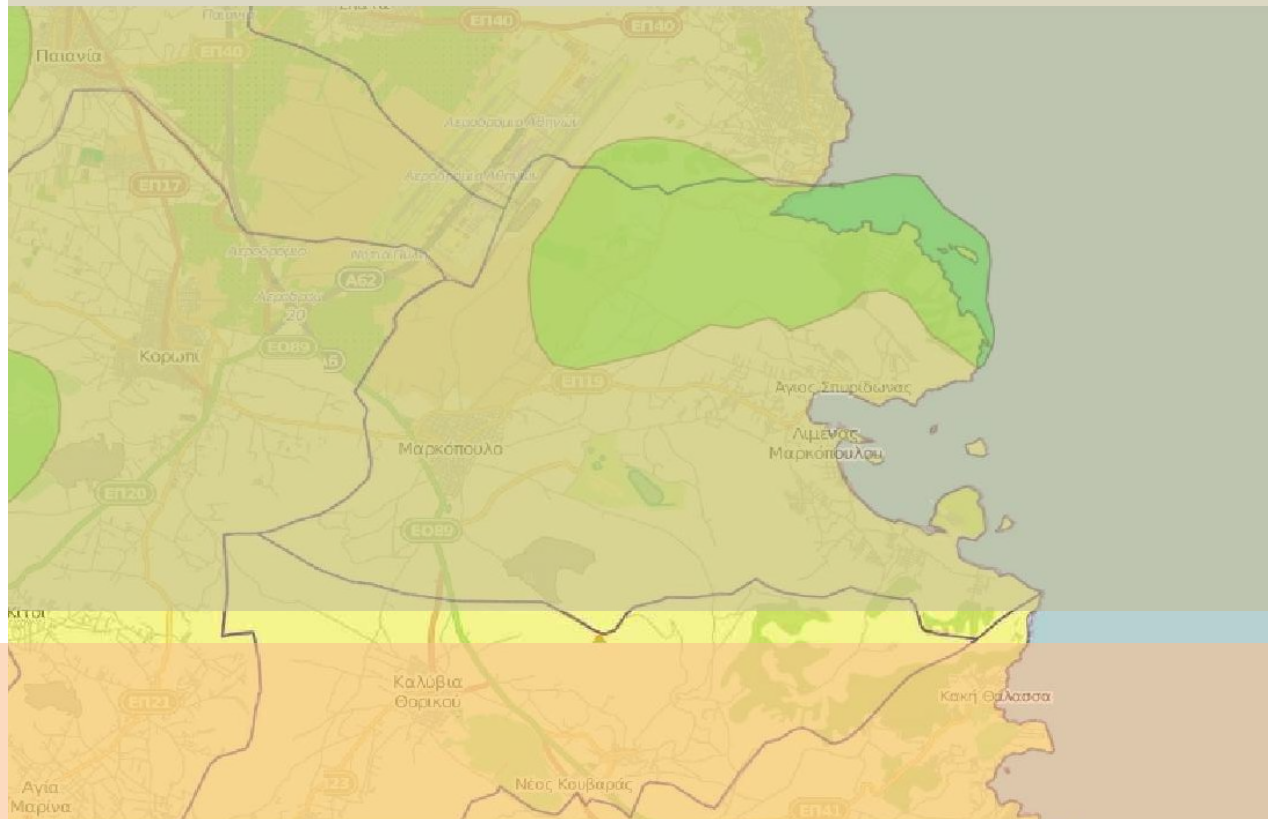
Κατεύθυνση: ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, που να συνδυάζουν την αξιοποίηση του φυσικού και του πολιτισμικού πλούτου του Δήμου Μαρκόπουλου, στα πλαίσια του εναλλακτικού τουρισμού. Προτείνουμε ανάπτυξη δικτύσεων εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες μπορούν εν δυνάμει να ενισχύσουν νέες μορφές τουρισμού στην περιοχή.

Προτεινόμενες μορφές εναλλακτικού τουρισμού: αγροτικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, οικοτουρισμός

Άξονες διερεύνησης:

1. Αναγνώριση της διαχρονικής χωροκοινωνικής πραγματικότητας στον Δήμο Μαρκόπουλου
2. Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού και πώς εμφανίζονται στην Αττική, στην ανατολική Αττική, στον ελλαδικό χώρο
3. Διερεύνηση του τρόπου, με τον οποίο εντάσσονται οι προτεινόμενες μορφές τουρισμού στον Δήμο Μαρκόπουλου

II. Μελέτη περιοχής σύμφωνα με τους άξονες διερεύνησης

Εξελικτική πορεία του Δήμου Μαρκόπουλου

Ιστορική αναδρομή

Ο Δήμος Μαρκόπουλο Μεσογαίας ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής, στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής και στην γεωγραφική περιοχή της Πεδιάδας των Μεσογείων, που αποτελεί συγκρότημα δήμων της Ανατολικής Αττικής και συγκροτείται από την Παιανία, τα Σπάτα, το Κορωπί και το Μαρκόπουλο. Βρίσκεται ανατολικά του όρους Υμηττού και σε απόσταση περίπου 24 χιλιομέτρων από το κέντρο της Αθήνας, ενώ βρίσκεται και σε μικρή απόσταση από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, όπως φαίνεται στην εικόνα 1.

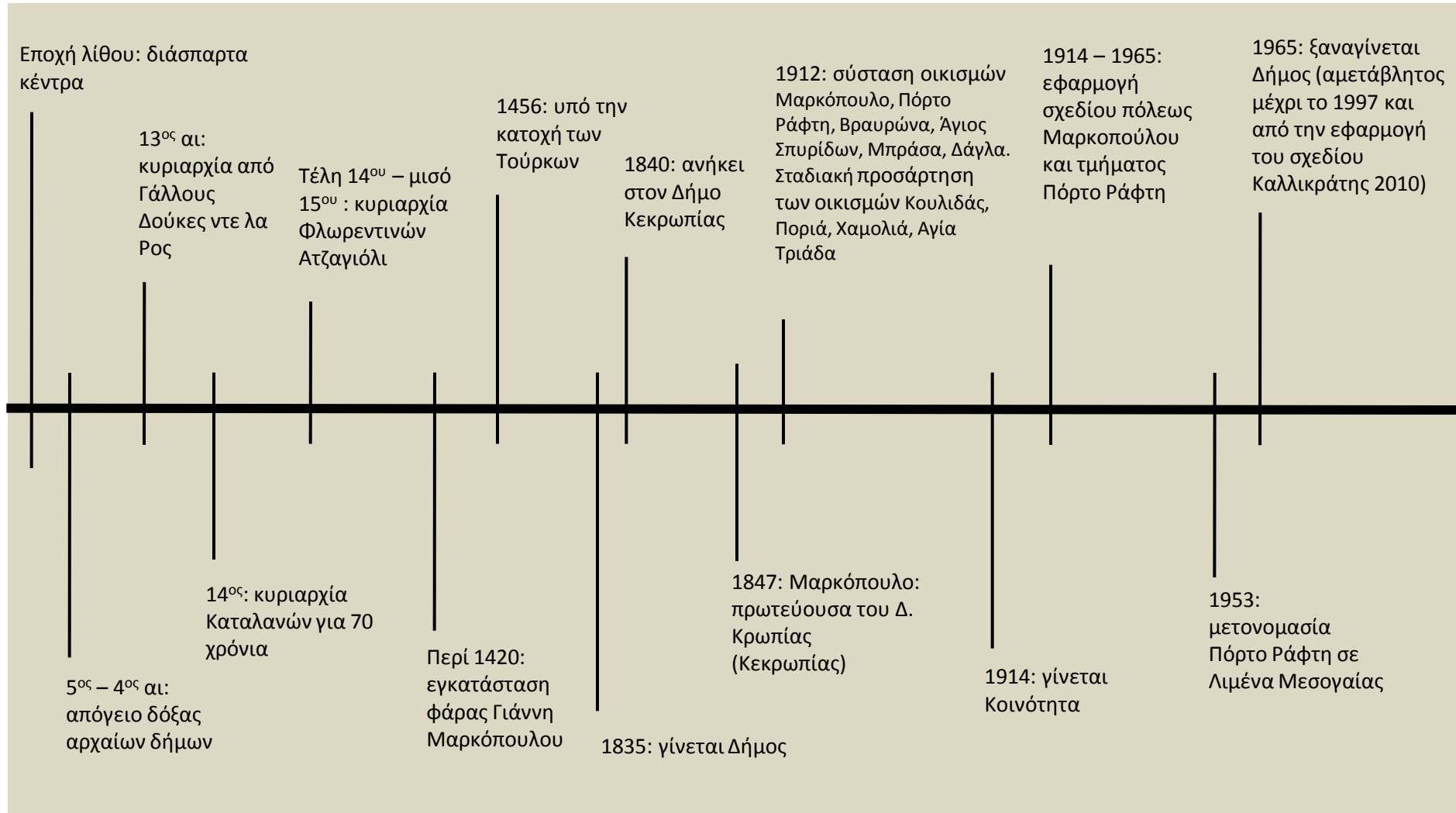
Από την αρχαιότητα, η περιοχή στήριζε την οικονομία της στην αγροτική παραγωγή και την κτηνοτροφία, λόγω της γονιμότητας και ευφορίας του εδάφους. Κατάφερε να διατηρήσει τον αγροτικό της χαρακτήρα σε υψηλά επίπεδα μέχρι την δεκαετία του 1990, αλλά ακόμα και σήμερα διατηρεί πολλά στοιχεία σε μικρότερο βαθμό. Το αστικό τοπίο θύμιζε επαρχιακή πόλη, εξαιτίας της χαμηλής δόμησης που υπήρχε, κάτι που έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό σήμερα. Αυτό είναι απόρροια της δημιουργίας μεγάλων οδικών αξόνων και ουσιαστικά της δυνατότητας εύκολης πρόσβασης στην περιοχή. Με τον τρόπο αυτό, αυξήθηκε η αυθαίρετη δόμηση για παραθεριστικούς λόγους από τους κατοίκους της πόλης κυρίως. Επίσης, κατά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, δημιουργήθηκαν στην περιοχή μεγάλα έργα αθλητικών εγκαταστάσεων, με ασυνείδητο τρόπο ως προς το μέλλον της περιοχής. Το γεγονός αυτό, οδήγησε στην αλλαγή του χαρακτήρα της, με αποτέλεσμα να καταλήξει στην σημερινή του εικόνα, που κυρίαρχο ρόλο παίζει η άναρχη και αυθαίρετη δόμηση και όχι τόσο το στοιχείο του αγροτικού τομέα.

Εικόνα 1: Χάρτης εντοπισμού του Δήμου Μαρκόπουλου
Πηγή υπόβαθρου: www.google.gr/maps/

Εξελικτική πορεία του Δήμου Μαρκόπουλου

Ιστορική αναδρομή/ χρονοδιάγραμμα

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Δημογραφικά στοιχεία του Δήμου

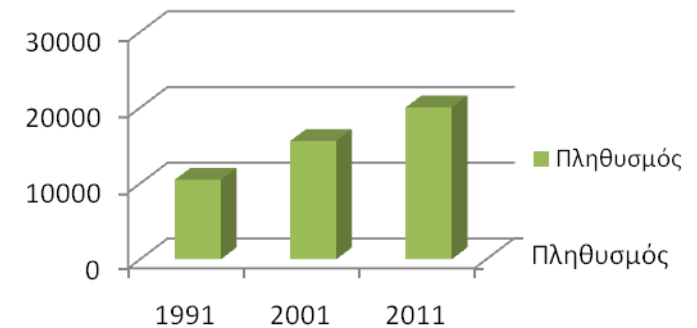
Ο Δήμος Μαρκόπουλο Μεσογαίας βρίσκεται γεωγραφικά στην Αττική, στον τέως νομό Αττικής. Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου είναι 20.040 κάτοικοι. Με άλλα λόγια, έχει το 0,19% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού της Ελλάδας και είναι 160^{ος} (στους συνολικά 325) σε σειρά κατάταξης δήμος με βάση τον μόνιμο πληθυσμό του. Συγκριτικά, σύμφωνα με τις απογραφές παλαιότερων ετών, ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου ήταν 10.499 για το έτος 1991 και 15.608 για το έτος 2001, όπως φαίνεται στην εικόνα 2. Το συμπέρασμα που απορρέει είναι ότι ο πληθυσμός του δήμου τείνει να αυξάνεται με την πάροδο των χρόνων, λόγω των μεγάλων έργων υποδομής που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια στην περιοχή, όπως η Αττική οδός. Πιο αναλυτικά, ο Πραγματικός ή De Facto πληθυσμός του είναι 19.938 κάτοικοι (162^{ος} σε σειρά κατάταξης), ενώ ο Νόμιμος πληθυσμός του Δήμου είναι 13.134 κάτοικοι (235^{ος} σε σειρά κατάταξης).

Γενικά στοιχεία, όσον αφορά τον Μόνιμο πληθυσμό του Δήμου Μαρκόπουλου είναι τα εξής:

- Πόλεις ή χωριά του Δήμου που ξεπερνούν τους 1.000 κατοίκους: Λιμνή Μαρκοπούλου (Πόρτο Ράφτη), Μαρκόπουλο.
- Οικισμοί ή χωριά του Δήμου με 200 έως 1.000 κατοίκους: Αγία Τριάδα, Κουλιδάς.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την απογραφή του 2011:

Λιμένας Μαρκοπούλου ή Πόρτο Ράφτη (ο):	9.686 μόνιμοι κάτοικοι
Μαρκόπουλο (το):	9.513 μόνιμοι κάτοικοι
Κουλιδάς (ο):	235 μόνιμοι κάτοικοι
Αγία Τριάδα (η):	218 μόνιμοι κάτοικοι
Βραυρώνα (η):	195 μόνιμοι κάτοικοι
Χαμολιά (η):	185 μόνιμοι κάτοικοι
Ποριά (τα):	0 μόνιμοι κάτοικοι

Εικόνα 2: Συγκριτικό γράφημα απογραφής πληθυσμού των τελευταίων χρόνων.
Πηγή: www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/

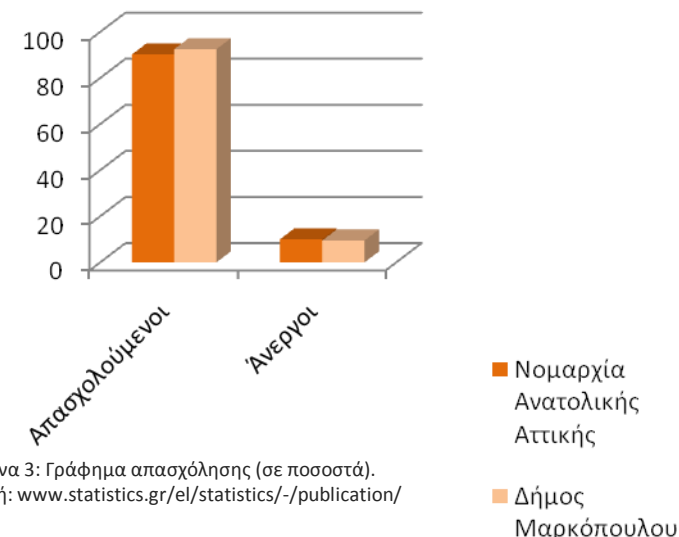
Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Η απασχόληση στον Δήμο Μαρκόπουλου

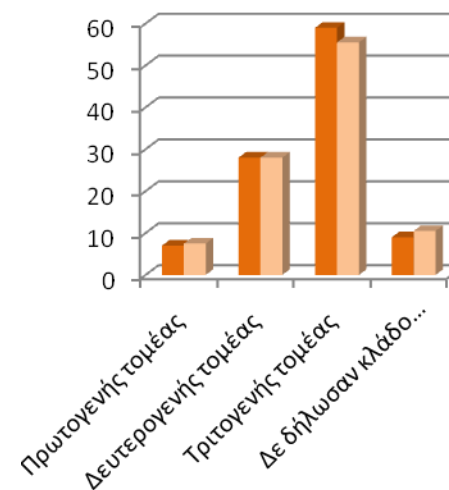
Όσον αφορά την απασχόληση στον Δήμο Μαρκόπουλου, αλλά και γενικότερα στην Νομαρχία Ανατολικής Αττικής, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της εικόνας 3, παρατηρείται ότι η ανεργία βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα λιγότερο από 10 %, ενώ το ποσοστό των απασχολούμενων στην περιοχή βρίσκεται περίπου στο ύψος του 90 %.

Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στα στοιχεία της εικόνας 4, ο πρωτογενής τομέας παραγωγής βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα στον Δήμο, αλλά και σε όλο το εύρος της Νομαρχίας γενικότερα, παρά το μεγάλο διαθέσιμο σε αγροτικές εκτάσεις της περιοχής. Δεν μπορεί, βέβαια, παρά να θεωρείται ένας πολύ ισχυρός κλάδος ανάπτυξης για την περιοχή, λόγω και της ιστορικής του αξίας μέχρι σήμερα.

Όσον αφορά τον δευτερογενή και τριτογενή τομέα γνωρίζουν μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης, με τον τριτογενή να ξεχωρίζει. Αυτό συμβαίνει εξαιτίας της ύπαρξης μεγάλων έργων υποδομής, όπως είναι το αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος και η Αττική Οδός, που προσφέρουν χιλιάδες θέσεις εργασίας στην περιοχή.

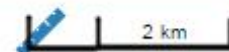
Εικόνα 3: Γράφημα απασχόλησης (σε ποσοστά).
Πηγή: www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/

Εικόνα 4: Γράφημα απασχόλησης τομέων παραγωγής (σε ποσοστά).
Πηγή: www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

2. Χάρτης με ανάγνωση σύγχρονης πραγματικότητας του δήμου

Εικόνα 5: Χάρτης απεικόνισης σύγχρονης πραγματικότητας του δήμου
 Πηγή: <http://geodata.gov.gr/> | επεξεργασία από την σπουδαστική ομάδα

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Γεωγραφική προσέγγιση και οργάνωση στο χώρο

Ο δήμος Μαρκόπουλου αποτελείται από δυο μεγάλους οικισμούς , το Μαρκόπουλο Μεσογαίας και το Πόρτο Ράφτη. Στον δήμο ανήκουν και μικρότεροι οικισμοί όπως Άγιος Σπυρίδωνας, Ποριά Χαμολιά, Κουλιδάς και Βραυρώνα. Οι οικισμοί είναι διάσπαρτοι στην έκταση του δήμου κυρίως βόρεια και ανατολικά με κέντρο αναφοράς τον λιμένα Μαρκοπούλου ή κεντρικά και κατά μήκος της λεωφόρου Πόρτο Ράφτη που συνδέει το Μαρκόπουλο με το Πόρτο Ράφτη.

Η υπόλοιπη έκταση του δήμου καλύπτεται από γεωργικές εκτάσεις με εξαίρεση την περιοχή που κατέχουν οι ολυμπιακές εγκαταστάσεις (ολυμπιακό κέντρο ιππασίας και ολυμπιακό κέντρο σκοποβολής), και το όρος Μερέντα καθώς και η ΒΙ.ΠΕ, στο κεντρικό και νότιο τμήμα του δήμου, αλλά και η περιοχή της Βραυρώνας (natura 2000) στο βορειοανατολικό τμήμα του δήμου.

Πρόσβαση στον δήμο

Στον δήμο η πρόσβαση γίνεται κυρίως μέσω του οδικού δικτύου μέσω των δύο μεγάλων οδικών αρτηριών: την Αττική Οδό , τη Λεωφόρο Λαυρίου και τη Λεωφόρο Βάρης-Κορωπίου και συνεχίζοντας μέσω της Λεωφόρου Μαρκόπουλου εισέρχονται το δήμο.

Από πλευράς συγκοινωνίας στον δήμο Μαρκόπουλου υπάρχει μόνο πρόγραμμα δρομολογίων του ΚΤΕΛ, ως μέσο μαζικής συγκοινωνίας, που δεν καλύπτει πλήρως τις ανάγκες των κατοίκων. Τα δρομολόγια δεν είναι τόσο συχνά και πληθαίνουν κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες, διότι υπάρχει μεγαλύτερη κινητικότητα στην περιοχή.

Αναμένονται και νέα έργα υποδομών στον τομέα της συγκοινωνίας με βασικότερο την δημιουργία σταθμού μετρό.

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας

- **Πρωτογενής τομέας ανάπτυξης** (αγροτικός, ΒΙΠΑ, ΒΙΠΕ)
- **Υφιστάμενος τουρισμός** (μαζικού τύπου, κυρίως Πόρτο Ράφτη)
- **Σημεία πολιτισμού**
- **Φυσικά διαθέσιμα**
- **Εγκαταστάσεις** (ολυμπιακές)
- **Αλλαγή της κοινωνικής δομής** (ενίσχυση μόνιμης κατοίκησης)

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Ποιοτικά χαρακτηριστικά του δήμου

Μέχρι και πρόσφατα ο δήμος Μαρκόπουλου αποτελούσε μια περιοχή παραθεριστικής κατοικίας με έντονη οικονομική – παραγωγική δραστηριότητα στον αγροτικό-αλιευτικό τομέα και τον τουρισμό κυρίως στο παράκτιο μέτωπο του δήμου (Πόρτο Ράφτη). Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ωστόσο έντονη τάση ως προς την μεταβολή του περιστασιακού χαρακτήρα κατοίκησης σε μόνιμο. Αυτό συνεπάγεται ότι ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου αυξάνεται και συνεπώς, αυξάνονται και οι ανάγκες που πρέπει να καλύπτονται στον δήμο, τόσο από οικονομικής – κοινωνικής σκοπιάς όσο και από πλευράς υλικοτεχνικών υποδομών.

Παράλληλα, ο τουρισμός, που έχει αναπτυχθεί τις τελευταίες δεκαετίες, έχει τα χαρακτηριστικά μαζικού τουρισμού και επικεντρώνεται στον τομέα της αναψυχής κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει μια εποχικότητα στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και μια άκαμπτη προσέγγιση του τουριστικού προϊόντος που προσφέρεται. Συνεπώς, εκτός από το γεγονός ότι η τουριστική ανάπτυξη δεν εξελίσσεται σε ένα ορθά ορισμένο αναπτυξιακό πλαίσιο, υπάρχουν αρκετές επιβαρυντικές συνέπειες τόσο από περιβαλλοντικής, όσο και από χωρικής και οικονομικής άποψης. Χαρακτηριστικά γίνεται αναφορά στην αλλοίωση που υφίσταται ο λιμένας και η ασυμβατότητα των χρήσεων και δραστηριοτήτων από την χωρική εξάπλωση του τουρισμού στο παραλιακό μέτωπο.

Αντίστοιχα σε μεγάλο βαθμό αναπτύσσεται και ο πρωτογενής τομέας τόσο στην αλιεία όσο και στην αγροτική παραγωγή, με παράλληλη και την ανάπτυξη του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα τα τελευταία κυρίως χρόνια.

Ελλείψεις σε υποδομές

- Άναρχη και αυθαίρετη δόμηση
- Συρρίκνωση πρωτογενούς τομέα παραγωγής
- Κυκλοφοριακή συμφόρηση λεωφόρου Πόρτο Ράφτη – Μαρκόπουλου
- Έλλειψη κοινωνικού εξοπλισμού στους οικισμούς (ασυνέχεια οικιστικού δικτύου)
- Ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού
- Ασυμβατότητα χρήσεων γης
- Ανεπαρκής συγκοινωνιακή υποστήριξη σύνδεσης του δήμου με τις γύρω περιοχές, αλλά και εντός των ορίων του δήμου

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Μονάδες κοινωνικού εξοπλισμού στο Δήμο Μαρκοπούλου καταγράφονται οι εξής:

Εκπαίδευση:

- 7 νηπιαγωγεία - 5 δημόσια και 2 ιδιωτικά
- 5 δημόσια Δημοτικά σχολεία
- 2 Γυμνάσια
- 1 Λύκειο

Υγεία:

- Η περιοχή εξυπηρετείται από το Κέντρο Υγείας Μαρκοπούλου. Υπάρχουν επίσης, δύο ιδιωτικά κτηνιατρεία.

Πρόνοια:

- 5 Βρεφονηπιακοί Σταθμοί: 2 δημόσιες μονάδες και 3 ιδιωτικές
- 1 Γηροκομείο
- Από το Δήμο εφαρμόζεται Πρόγραμμα Μονάδας Κοινωνικής Μέριμνας, Γραφείο παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών, για άτομα εξαρτημένα, με αναπηρίες, αλλοδαπούς και άλλες ευπαθείς ομάδες. Επίσης λειτουργεί Γραφείο υποστήριξης ανέργων με συνεργασία του Δήμου και επιχειρήσεων της περιοχής.

Διοίκηση:

- Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
- Γραφείο Πληροφοριών του Δήμου στο Πόρτο Ράφτη
- Πολεοδομία
- Δύο αστυνομικοί σταθμοί
- Ένα λιμεναρχείο
- Ένα ταχυδρομείο
- Ένα υποκατάστημα ΙΚΑ με ιατρεία διαφόρων ειδικοτήτων
- 2 καταστήματα ΟΤΕ

Τράπεζες:

- Υπάρχουν 9 καταστήματα

Ελεύθεροι χώροι - πράσινο:

- Υπάρχουν 2 ελεύθερα γήπεδα και 10 πάρκα γειτονιάς.

Πολιτισμός

- Πνευματικό Κέντρο
- Βιβλιοθήκη και Χώρος πολλαπλών πολιτιστικών χρήσεων
- Κινηματογράφος χειμερινός
- 3 θερινοί κινηματογράφοι
- 1 υπαίθριο θέατρο
- 1 πολυχώρος στον οποίο στεγάζονται : θέατρο με κύριο χορηγό τον Δήμο Μαρκοπούλου, η δημοτική φιλαρμονική, η δημοτική χορωδία, δημοτική χορευτική ομάδα.
- Κ.Α.Π.Η.

Αθλητισμός:

- Υπάρχουν στο Μαρκόπουλο ένας πλήρης στίβος (400 μ.), 2 γήπεδα ποδοσφαίρου, 10 γήπεδα αθλοπαιδιών, 4 γήπεδα καλαθοσφαίρισης, ένα κλειστό γυμναστήριο και 15 γήπεδα αντισφαίρισης. Όλες οι μονάδες είναι δημόσιες εκτός από 11 γήπεδα αντισφαίρισης.
- 2 ναυαθλητικοί σύλλογοι
- Οργανωμένοι σύλλογοι ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης και πετοσφαίρισης

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία - Ζώνες Προστασίας

Οι περιοχές που εμφανίζονται στον χάρτη θεσμικού πλαισίου κλ. 10.000 ως κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι, θεωρείται ότι πρέπει να προστατευτούν, σύμφωνα με τον Νόμο περί προστασίας αρχαιοτήτων. Στις περισσότερες από αυτές δεν έχει θεσπιστεί δέσμευση χρήσεων και όρων δόμησης.

Περιοχές που απαγορεύεται εντελώς η δόμηση (ζώνη Α): ολόκληρη η ευρύτερη περιοχή της Βραώνας (με αναθεωρήσεις στα όρια της και στους όρους δόμησης επί μέρους περιοχών)

Λοιποί θεσμοθετημένοι αρχαιολογικοί χώροι: Περιοχή χερσόνησος Κορώνης, νησίδες Πρασός, Ραφτοπούλα, Ράφτης, Μερέντα, Χαμολιά (νότια από τον αρχαιολογικό χώρο Βραώνας)

Υπάρχουν περί τις 100 κηρυγμένες βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες

Φυσικά διαθέσιμα περιοχής

Ρέμα Αγίου Γεωργίου: βρίσκεται γύρω από ύψωμα του όρους Μερέντα και παράλληλα των οδών που συνδέουν τα Καλύβια Θορυκού με το Μαρκόπουλο και στην συνέχεια με τον Όρμο Βραυρώνος. Με υπουργική απόφαση το ρέμα έχει χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

Ποταμός Ερασίνας: είναι αποδέκτης των "Κεντρικών" Μεσογείων. Οριοθετείται από τον υδροκρίτη του Ρέματος Ραφήνας(Βόρεια), του Ποταμού(Νότια) και του Υμηττου(Δυτικά).

Ρέμα Ποταμού: είναι αποδέκτης απορροών των "Νοτίων" Μεσογείων. Οριοθετείται από τους αυχένες των υψωμάτων: Πυργάρι-Κορυφής-Μερέντας-Κερατέας-Πανείου όρους-Στρογγυλοπούλας-Στρογγύλης-Μαρκοπούλου και Ασπρόκαμπου.

Φυσικά διαθέσιμα

- Ρέμα Αγίου Γεωργίου
- Ποταμός Ερασίνας
- Ρέμα ποταμού

Ορεινοί όγκοι

- Μερέντα
- Μαυροβούνι
- Λόφος Περάτη
- Λόφος Πυργάρι

Γεωπεριβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές

- Υγρότοπος Βραυρώνας
- Λατομεία Μαρκόπουλο

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Υγρότοπος Βραυρώνος:

Σε αντίθεση με την οικολογική υποβάθμιση της Αττικής, η πανίδα στην περιοχή των Μεσογείων είναι σε σχετικά καλή κατάσταση.

Ο υγρότοπος και όλο το Βορειοανατολικό τμήμα της υπομελέτης περιοχής ανήκει στο δίκτυο natura 2000 και στους «Τόπους Κοινωνικής Σημασίας (ΤΚΣ)». Η περιοχή οριοθετείται από τον Όρμο της Βραυρώνας (Ανατολικά), των Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών(Δυτικά) και την πόλη του Μαρκόπουλου(Νότια). Ο υγρότοπος περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του ρέματος Αγίου Γεωργίου και του Ερασίνου ποταμού.

Ο υγρότοπος δέχεται «πιέσεις» εξ' αιτίας της αυξανόμενης οικιστικής ανάπτυξης και των επεκτάσεων των γεωργικών καλλιεργειών.

Στην περιοχή του υγρότοπου παρατηρείται περιβαλλοντικό ενδιαφέρον καθώς συνδιάζει το φυσικό περιβάλλον με το αγροτικό τοπίο και τα αρχαιολογικά ευρήματα της περιοχής.

Ο υγρότοπος έγινε με την συνεργασία του Διεθνούς Αερολιμένας Αθηνών, της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας και του Δήμου Μαρκόπουλου. Στην περιοχή ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφτεί το μουσείο της Βραυρώνας και από εκεί να κινηθεί είτε προς την παραλία και τις εκβολές του Ερασίνου ποταμού, είτε προς τον αρχαιολογικό χώρο της Βραυρώνας και το κύριο κομμάτι του υγρότοπου. Πέραν αυτών των δυνατοτήτων που προσφέρει στον επισκέπτη, η ύπαρξή του βοηθάει στην ανάκαμψη πλυθησμών φυτών και ζώων, στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των ξένων, καθώς επίσης αναδεικνύει των φυσικό πλούτο της περιοχής με τρόπο συμβατό προς τη διατήρηση της τοπικής φυσικής ομορφιάς. Επίσης, διοργανώνονται δράσεις αποκατάστασης του υγροτοπικού οικοσυστήματος.

Όρος Μερέντα (η Μερέντα):

Αθέατη από τον δημόσιο δρόμο και προστατευμένη από τα χαμηλά βουνά, που την τριγυρίζουν, διατηρούσε πλούσια αττική βλάστηση και αγροτικό χαρακτήρα.

Με την άροση των χωραφιών ήρθαν στο φως πληθος αρχαίων θησαυρών. Επίσης, στην περιοχή κοντά στο όρος έγινε και η επιλογή θέσης του νέου Ιπποδρόμου. Οι αρχαιολόγοι και πολλές οικολογικές ομάδες εναντιώθηκαν στο γεγονός, καθώς υπάρχουν αρχαία τα οποία ακόμα δεν έχουν προλάβει να μελετηθούν και από την άλλη, η περιοχή είναι μία από τις ελάχιστες περιοχές φυσικού πλούτου της Αττικής.

Λατομεία:

Τα λατομεία λειτουργούσαν από την δεκαετία του '60. Πλέον η λειτουργία τους έχει παύσει καθώς απαγορεύεται αυστηρά η εξόρυξη. Από εκεί πηγάζουν τα νερά που ποτίζουν τα Μεσόγεια.

Ανάγνωση της σύγχρονης πραγματικότητας του Δήμου

Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στην περιοχή του Μαρκόπουλου

Μαρκόπουλο

ελληνιστική περίοδος

Πύργος Λημικού

παλαιοχριστιανική και πρωτοβυζαντινή περίοδος

Άγιος Αιμιλιανός στη Λιάδα

υστεροβυζαντινή περίοδος

Πύργος Λιάδας

Παναγιά Βαραμπά

μεταβυζαντινοί χρόνοι – Τουρκοκρατία

Αγία Παρασκευή και Αγία Θέκλη

Παναγία στο Νεκροταφείο

μεταβυζαντινή περίοδος

Ναός των Ταξιαρχών στον Ντάγλα

υστεροβυζαντινή περίοδος

Ταξιάρχης στον Ντάγλα

Αγία Παρασκευή στον Ντάγλα

μεταβυζαντινοί χρόνοι – Τουρκοκρατία

Άγιος Δημήτριος στον Ντάγλα

Παναγιά Κουτάλα

μνημεία νεότερων χρόνων

Κτίριο επί της οδού Δημ. Σωτηρίου 36

Α΄ Δημοτικό Σχολείο

Κτίριο επί της οδού Σωτηρίου και Γιαννάκη 7

Ανεμόμυλος στην πλατεία «Περικλή Εμπειρικού»

Αναγκαστικός Συνεταιρισμός «ΜΑΡΚΟ» Μουσείο

Κρασιού

Ναός Αγίου Ιωάννου στην Κεντρική πλατεία

Μαρκόπουλου

Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Μαρκόπουλου

Παλιός Σιδηροδρομικός σταθμός στο Μαρκόπουλο

Βραυρώνα

προϊστορική περίοδος

Μεσοελλαδική εγκατάσταση στον ιερό λόφο

της Βραυρώνας Μυκηναϊκή εγκατάσταση στον

ιερό λόφο της Βραυρώνας

κλασική περίοδος

Ιερό Αρτέμιδος και Στοά

παλαιοχριστιανική και πρωτοβυζαντινή περίοδος

Βασιλική στη Βραυρώνα

υστεροβυζαντινή περίοδος

Άγιος Γεώργιος

υστεροβυζαντινοί χρόνοι - Τουρκοκρατία

Άγιος Δημήτριος

Άγιος Θωμάς

Πόρτο Ράφτη

Μυκηναϊκό νεκροταφείο Περατής

ελληνιστική εποχή

Ερείπια οχυρής ακρόπολης στην Κορώνη

Άγαλμα στο νησί Ράφτη

παλαιοχριστιανικοί και πρωτοβυζαντινοί χρόνοι

Αγία Κυριακή

μεταβυζαντινοί χρόνοι – Τουρκοκρατία

Αγία Τριάδα

Άγιος Σπυρίδωνας

Προφήτης Ηλίας

Άγιος Νικόλαος

Μερέντα

κλασική εποχή

Αγροικία

Αγροτικό ιερό

Κρηναίο οικοδόμημα

Δημόσιο κτίριο με Στοά

Ιερό Αφροδίτης

Ιερό Φρατρίου Διός

Ναός Κολαίνιδος Αρτέμιδος

Ταφικοί περίβολοι εκατέρωθεν Αρχαία Οδού

Περίβολος και Αρχαία Οδός

υστεροβυζαντινή περίοδος

Παναγιά της Μερέντας

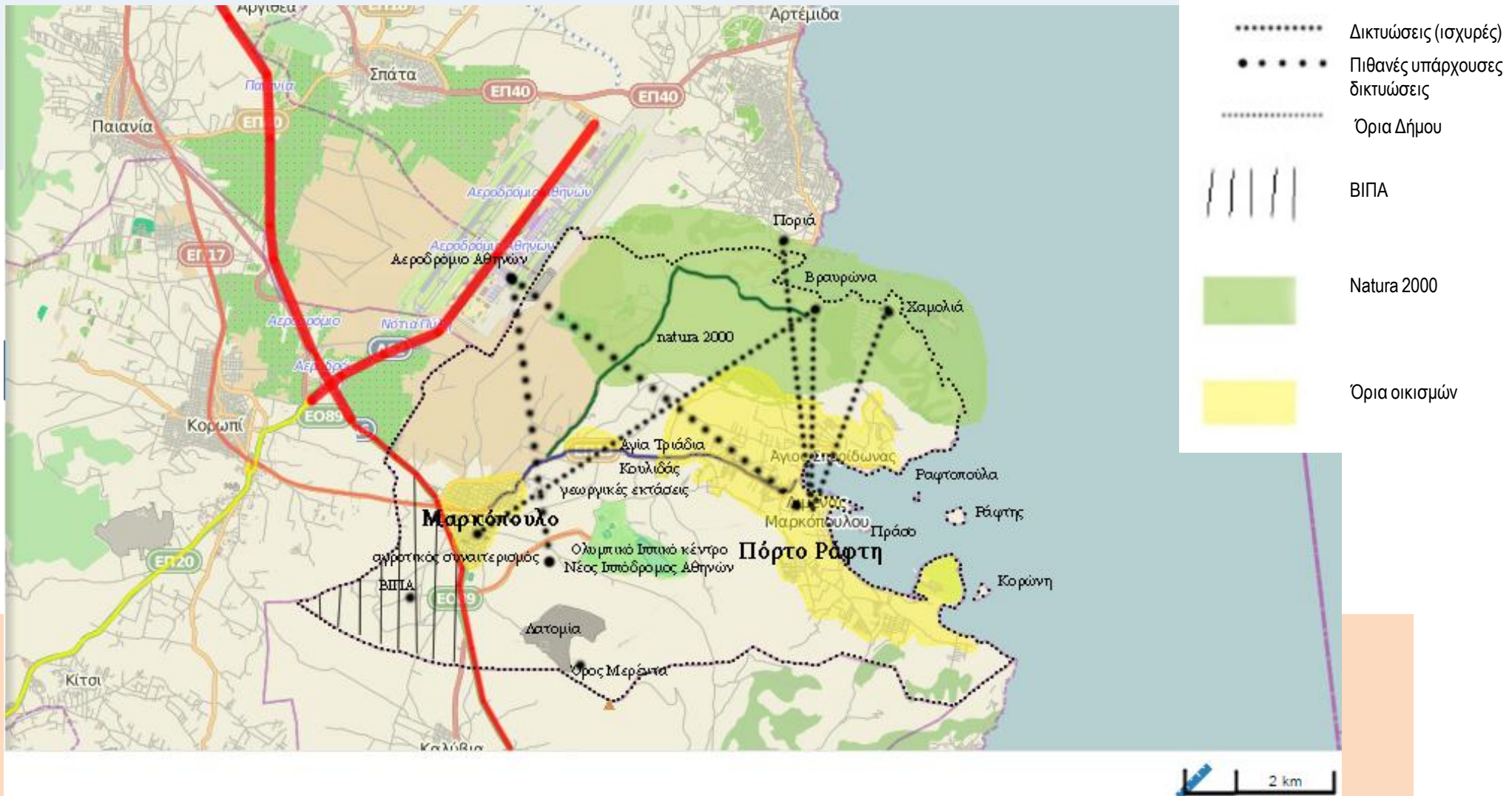
Άγιος Αθανάσιος

Άγιος Αντώνιος στο Μαζαρέκου

Άγιος Γεώργιος στο Καδί

Υφιστάμενες δικτυώσεις

3. Χάρτης με υφιστάμενες δικτυώσεις

Εικόνα 6: Χάρτης υφιστάμενων δικτυώσεων.
 Πηγή: <http://geodata.gov.gr/> | επεξεργασία από την σπουδαστική ομάδα

Υφιστάμενες δικτυώσεις

Δικτυώσεις μεταξύ των οικισμών

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στο δήμο Μαρκόπουλου, υπάρχουν δύο κύριοι οικισμοί, το Μαρκόπουλο Μεσογαίας και το Πόρτο Ράφτη. Λόγω της διαφορετικής σύστασης τους και κυρίως λόγω των διαφορετικών τομέων ανάπτυξης και των λειτουργιών τους, ο κάθε οικισμός καταφέρνει να καλύπτει συγκεκριμένες ανάγκες.

Μαρκόπουλο

Ο οικισμός του Μαρκόπουλου είναι κυρίως περιοχή κατοικίας και δεν έχει ανεπτυγμένους άλλους τομείς, όπως ο τουρισμός στο Πόρτο Ράφτη, σε βαθμό που να έρχονται σε αντιπαράθεση με την κύρια χρήση. Επιπλέον, στα όριά του είναι εγκατεστημένος και ο αγροτικός συνεταιρισμός, γεγονός που υποδηλώνει μια σχέση του οικισμού με την αγροτική παραγωγή και τον πρωτογενή τομέα παραγωγής. Επίσης, η έντονη πολιτισμική και κοινωνική δραστηριότητα του δήμου με επίκεντρο το Μαρκόπουλο δείχνει μία προσπάθεια ενίσχυσης της κοινότητας σε τοπικό επίπεδο, σε σχέση με τους μόνιμους κατοίκους, αλλά και μία τάση για ενίσχυσή του ως κέντρο με πολιτισμική ανάταξη στην περιοχή.

Πόρτο Ράφτη

Το Πόρτο Ράφτη, στον αντίποδα, έχει άμεση σχέση με το λιμάνι και τις δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτό, από τον τουρισμό έως και το εμπόριο. Είναι περιοχή που στηρίζεται αναπτυξιακά στο λιμάνι και τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αναπτύσσει ισχυρότερη μόνιμη κατοίκηση. Με βάση τα παραπάνω έχει συγκεντρώσει αρκετές από τις εξυπηρετήσεις που αφορούν τον τριτογενή κυρίως τομέα. Συνεπώς, τροφοδοτεί τους μικρότερους οικισμούς και το Μαρκόπουλο. Εκτός αυτού είναι και παραθεριστικό θέρετρο, τόσο για τον Δήμο Μαρκόπουλου, όσο και για τις γύρω περιοχές.

Λοιπές δικτυώσεις εντός του δήμου

Εκτός από τις δικτυώσεις μεταξύ των οικισμών, υπάρχουν και δικτυώσεις που αφορούν στις δραστηριότητες που σχετίζονται με τους τομείς ανάπτυξης, δηλαδή κυρίως με τον αγροτικό τομέα, τον εμπορικό τομέα, τον τουρισμό.

Οι αγροτικές εκτάσεις, παραδείγματος χάριν, που εντοπίζονται κυρίως μεταξύ των οικισμών Μαρκόπουλου και Πόρτο Ράφτη, εκατέρωθεν του οδικού άξονα (Λεωφόρο Πόρτο Ράφτη), έχουν άμεση αναφορά τόσο στον αγροτικό συνεταιρισμό όσο και στο λιμάνι του Πόρτο Ράφτη.

Η ΒΙ.ΠΕ που εντοπίζεται νοτιοδυτικά του δήμου, όπως και ο διεθνής αερολιμένας που βρίσκεται βορειοδυτικά και οι ολυμπιακές εγκαταστάσεις στα νότια, επηρεάζουν την χωροδικτύωση της περιοχής. Η επιρροή τους βέβαια περιορίζεται σε έναν βαθμό από το γεγονός ότι δεν υπάρχουν επιμέρους δικτυώσεις και οργανωμένη αναπτυξιακή τακτική, ώστε να ενισχυθούν και να ενισχύσουν τις υπάρχουσες και τις εν δυνάμει δικτυώσεις τους στο χώρο.

Προτεινόμενες μορφές εναλλακτικού τουρισμού-Ορισμοί

- **Αγροτουρισμός** / Τουρισμός υπαίθρου :
• Ήπια μορφή τουρισμού στην οποία οι επισκέπτες διαμένουν σε αγροκτήματα και συμμετέχουν ενεργά σε αγροτικές εργασίες.
- **Πολιτιστικός τουρισμός** (αρχαιολογικός, ιστορικός) :
Το υποσύνολο του τουρισμού, σχετικά με τον πολιτισμό μιας χώρας ή περιοχής.
- **Οικοτουρισμός** (φυσιολατρικός, επιστημονικός, περιηγητικός / πεζοπορικός, τουρισμός υπαίθριων δραστηριοτήτων) :
Μορφή τουρισμού άμεσα συνδεδεμένη με δραστηριότητες στη φύση σε περιοχές ως επί το πλείστον περιβαλλοντικής προστασίας (φυσιολατρικός, επιστημονικός, περιηγητικός / πεζοπορικός, τουρισμός υπαίθριων δραστηριοτήτων)

Είναι τρεις μορφές τουρισμού που εντάσσονται σε ένα ήπιο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης. Αυτό συνεπάγεται την απήχηση σε στοχευμένες ομάδες επισκεπτών με συγκεκριμένο πλαίσιο επίσκεψης. Στόχος είναι ο επισκέπτης, να μάθει κάτι σχετικό με την παραγωγή των προϊόντων (αγροτουρισμός), να ενημερωθεί για την ιστορία και την σημασία των μνημείων και περιοχών με πολιτιστικό- αρχαιολογικό ενδιαφέρον (πολιτιστικός τουρισμός) ή και να έρθει σε επαφή με τον φυσικό περιβάλλον και να το εκτιμήσει, αν το προστατεύσει (οικοτουρισμός).

Προϋποθέσεις / κίνδυνοι

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού που προτείνονται, έχουν άμεση σχέση με τα πολιτισμικά και φυσικά διαθέσιμα του δήμου και μπορούν εύκολα να ενταχθούν στο πλαίσιο της υφιστάμενης αναπτυξιακής πορείας του, αναδεικνύοντας περισσότερες δυνατότητες.

Ωστόσο, δεδομένου ότι το υπάρχον αναπτυξιακό μοντέλο τείνει να αυξήσει την έκταση των οικιστικών περιοχών, λόγω της τάσης για μόνιμη κατοίκηση, υπάρχει κίνδυνος τόσο για τις αγροτικές εκτάσεις και τους αδόμητους χώρους, όσο και για τις περιοχές με πολιτισμικό και φυσικό πλούτο.

Έχοντας ως δεδομένα τα παραπάνω πρέπει να ενισχυθεί η πρόταση, με τα απαραίτητα μέτρα και περιορισμούς στις κατευθύνσεις, ώστε να αποτελέσει παράγοντα προστασίας, παράλληλα με την αξιοποίηση των παραπάνω περιοχών.

Πως και πού εμφανίζονται στην αττική, στην ανατολική αττική και γενικότερα στο Ελλαδικό χώρο

Τα χαρακτηριστικά του τουρισμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Ο τουρισμός σε εθνικό επίπεδο στηρίζεται κυρίως στην ιστορία και στα μνημεία που διαθέτει η χώρα, αλλά και στο φυσικό της πλούτο, με κυρίαρχο τον ρόλο των νησιών και των παραθαλάσσιων περιοχών που αποτελούν πόλο έλξης πολλών επισκεπτών (παραθαλάσσιος τουρισμός / ιστορικός αρχαιολογικός τουρισμός). Τα τελευταία χρόνια έχει εμφανισθεί μια τουριστική τάση που αφορά τα λιμάνια και τις κρουαζιέρες, ενώ παράλληλα γίνονται βήματα ως προς την ενσωμάτωση των λεγόμενων εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα και ιδιαίτερα η Αθήνα έχει καταφέρει να εδραιωθεί ως τουριστικός προορισμός, σε ευρωπαϊκό κυρίως επίπεδο, τα τελευταία χρόνια, πλέον αντιμετωπίζει προβλήματα που έχουν να κάνουν κυρίως με την εποχικότητα και την ποιότητα των τουριστικών εμπειριών που προσφέρει.

Σε αυτό συμβάλει τόσο η έλλειψη επαρκών υποδομών τουριστικού εξοπλισμού, αλλά και υποδομών ώστε να διευκολύνεται η προσβασιμότητα και η μετακίνηση στους τουριστικούς προορισμούς αλλά κυρίως η μη διασφάλιση και εφαρμογή πολιτικών που να εξασφαλίζουν την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, εντός ενός πλαισίου ευρύτερης ανάπτυξης της χώρας.

- Αυτό σημαίνει ότι ο τουρισμός δεν μπορεί να μελετηθεί ως μεμονωμένος τομέας ανάπτυξης της χώρας, ή και της περιφέρειας αττικής. Πρέπει να προσδιοριστεί το πλαίσιο ανάπτυξής του, παράλληλα με τους υπόλοιπους αναπτυξιακούς τομείς ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή συνύπαρξη και αλληλεπίδραση των τομέων, αλλά και η μακροπρόθεσμη ανοδική πορεία της εξέλιξής τους. Η ανάπτυξη αυτή πρέπει να προσδιοριστεί τόσο με όρους οικονομίας όσο και με τη διασφάλιση των κοινωνικών πόρων αλλά και της χωρικής συνοχής, από το εθνικό, το περιφερειακό, έως και το τοπικό επίπεδο.

Έτσι η τουριστική ανάπτυξη δεν θα έρχεται σε σύγκρουση με άλλες δραστηριότητες, ούτε θα αναπτύσσεται σε βάρος του περιβάλλοντος, της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της χώρας.

Εικόνα 7: Χάρτης εντοπισμού ανατολικής Αττικής.
Πηγή: <http://geodata.gov.gr/>

Πως και πού εμφανίζονται στην αττική, στην ανατολική αττική και γενικότερα στο Ελλαδικό χώρο

Τα χαρακτηριστικά του τουρισμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Διαμόρφωση υφιστάμενου τουρισμού από τις έως τώρα χωροταξικές πολιτικές

Ο τουρισμός στην Ελλάδα, όπως ειπώθηκε στηρίζεται κυρίως σε φυσικά διαθέσιμα της χώρας και έχει αναπτυχθεί χωρίς να έχουν συνταχθεί και εφαρμοστεί ιδιαίτερα προσεγμένες στρατηγικές πολιτικές. Παρόλα αυτά είναι ένας τομέας, πολύ σημαντικός για την ανάπτυξη της χώρας.

Λόγω της γενικότερης αντιμετώπισης του χωροταξικού σχεδιασμού των τελευταίων δεκαετιών στην Ελλάδα, η ανάπτυξη τόσο του τουριστικού όσο και των λοιπών τομέων, μετρά αρκετές χωρικές επιπτώσεις. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα για την περιφέρεια Αττικής μπορεί να ληφθεί αυτό των αυθαιρέτων, που επηρέασαν (και επηρεάζουν ακόμα) τόσο χωρικά όσο και οικονομικά και κοινωνικά την ανάπτυξη της χώρας.

Πως και πού εμφανίζονται στην Αττική, στην ανατολική Αττική και γενικότερα στο Ελλαδικό χώρο

Τι προβλέπεται για την ανάπτυξη τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Σύμφωνα με το ρυθμιστικό σχέδιο της Αθήνας, τρεις είναι οι βασικοί στόχοι που έχουν τεθεί με σκοπό την ανάπτυξη του τουρισμού.

Η Αθήνα και κατ'έπείτα ολόκληρη η Αττική να γίνει ένας ευρωπαϊκός τουριστικός προορισμός όχι μόνο διεθνούς αλλά και εθνικής σημασίας, μέσω της ενδυνάμωσης της ελκυστικότητας της Αθήνας-Αττικής αλλά και την καθιέρωσή της ως «Πόλη-Πύλη» σε επίπεδο χώρας για τον τουρισμό. Η επίτευξη της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης έχει ως στόχους την οικονομική ευημερία, την κοινωνική και ενδοπεριφερειακή συνοχή και την περιβαλλοντική προστασία.

Πέραν αυτών των τριών βασικών στόχων έχουν τεθεί και άλλοι μικρότεροι. Πρέπει να ληφθούν σοβαρά τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής καθώς επίσης και τα πλεονεκτήματα που διαθέτει με σκοπό τη βελτίωση και την αναβάθμιση της. Η ποιοτική αναβάθμιση θα επέλθει μέσω του εκσυγχρονισμού των υπαρχόντων καταλυμάτων, την βελτίωση των συγκοινωνιακών δικτύων (κάθε μορφής μέσου) στον διεθνή και εθνικό χώρο. Επίσης η ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως π.χ. συνεδριακός, θαλάσσιος, ιατρικός τουρισμός, θα ήταν παράγοντας που θα δρούσε θετικά προς την ανάπτυξη.

Οι κατευθύνσεις χωρικού σχεδιασμού για την τουριστική ανάπτυξη, όσον αφορά τα παραπάνω, είναι οι εξής.

Συγκεκριμένα, η προώθηση των διαφορετικών χαρακτηριστικών κάθε χωροταξικής ενότητας και η αλληλεξάρτησή της με τις Περιφέρειες Πελοποννήσου, Στερεάς Ελλάδας , Κυκλάδων με χωρική κατανομή των ανάλογων μέτρων τουριστικής πολιτικής για την ανάπτυξή της. Στην Αττική, ο κατεξοχήν τρόπος ανάπτυξης του τουρισμού είναι ο αστικός τουρισμός. Παράλληλα μπορούν να αξιοποιηθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν υφιστάμενα κτηριακά αποθέματα για την μετατροπή τους σε τουριστικά καταλύματα, αλλά και η δημιουργία και η ανάδειξη διαδρομών και δικτύων περιοχών που συγκεντρώνουν στοιχεία φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, όπως για παράδειγμα η σύνδεση θεματικών πάρκων με μέσα σταθερής τροχιάς για την εύκολη προσέγγισή τους από επισκέπτες. Επίσης, αναπλάσεις κυρίως σε ιστορικά κέντρα και παράκτια μέτωπα θα βοηθήσει στην σύνδεση αυτών των περιοχών με τον οικιστικό ιστό και την καλύτερη τουριστική τους αξιοποίηση και από την μεριά των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών. Η διαμόρφωση του συγκοινωνιακού και κυκλοφορικού δικτύου θα επιτρέψει την ακόμα μεγαλύτερη διευκόλυνση τουριστών και ντόπιων.

Πως και πού μπορούν να αναπτυχθούν οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού στον Δήμο Μαρκόπουλου

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω σκόπος είναι να αναπτυχθεί ένα ήπιο μοντέλο τουρισμού, ώστε να μην αλλιωθεί ο χαρακτήρας της περιοχής. Μέσο αυτής της τουριστικής ανάπτυξης είναι και οι παρακάτω προτεινόμενες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες ταιριάζουν με τα χαρακτηριστικά και τα διαθέσιμα του δήμου Μαρκόπουλου.

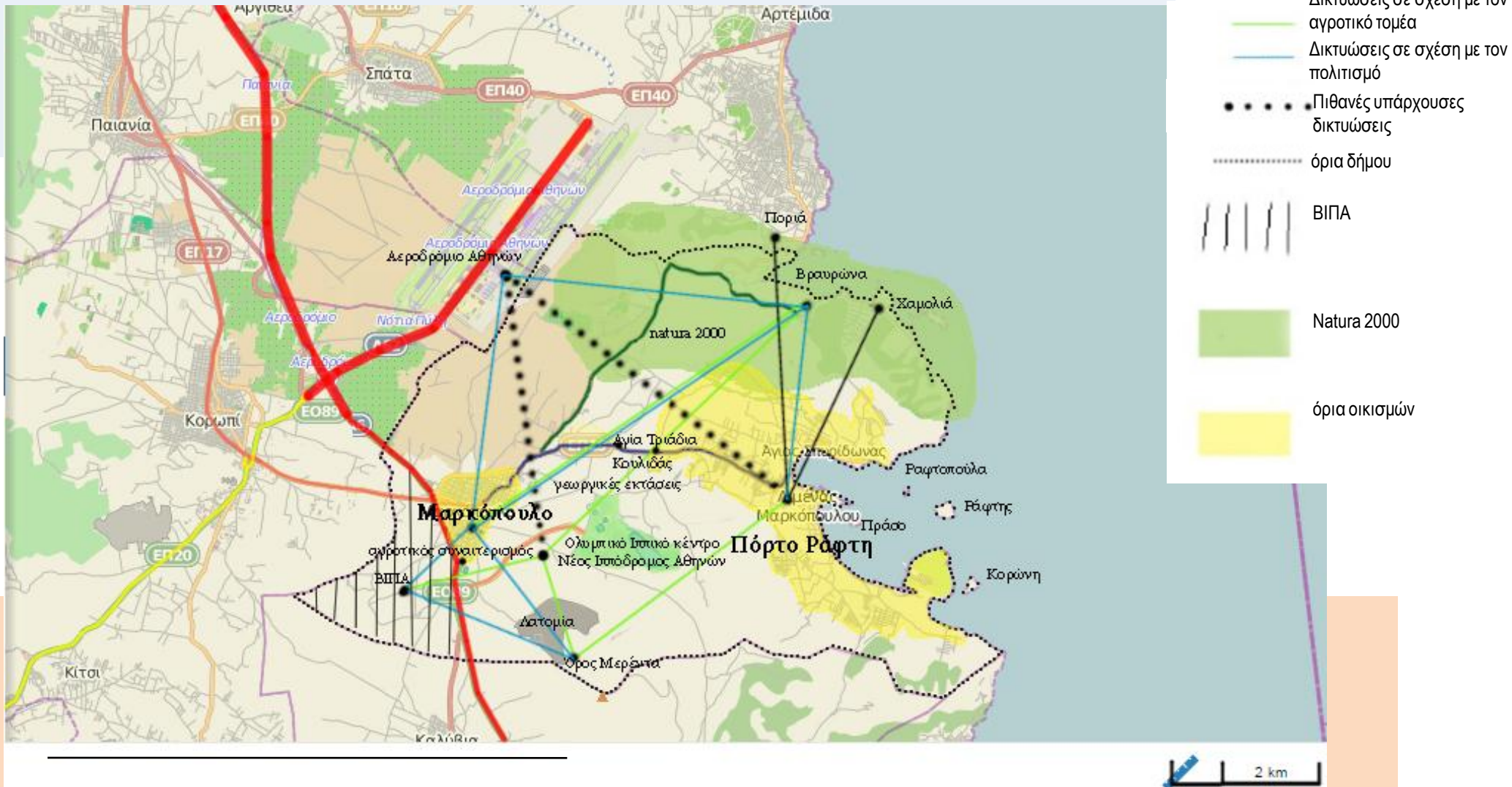
Η περιοχή αποτελείται από μεγάλες γεωργικές εκτάσεις, οι οποίες μπορούν να συνδιαστούν με τον Αγροτουρισμό ή αλλιώς τουρισμό της υπαίθρου, όπου οι επισκέπτες παίρνουν τον χρόνο τους σε αγροκτήματα και απασχολούνται με αγροτικές εργασίες. Μία ακόμα μορφή εναλλακτικού τουρισμού που μπορεί να υποστηρίξει η περιοχή είναι και αυτή του πολιτισμικού (αρχαιολογικού, ιστορικού) τουρισμού, καθώς υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι, οι οποίοι δεν έχουν αναδειχθεί καταλλήλως, όπως για παράδειγμα, ο αρχαιολογικός χώρος και το μουσείο της Βραυρώνας. Πέραν, όμως, αυτών των δύο χαρακτηριστικών που διαθέτει ο δήμος Μαρκόπουλου, δηλαδή τις απέραντες γεωργικές εκτάσεις και τους αρχαιολογικούς χώρους, δεν θα γινόταν να μην επισημανθούν τα πλούσια φυσικά διαθέσιμα, καθώς υπάρχει μέσα στον δήμο ένα κομμάτι, το οποίο είναι χαρακτηρισμένο για τα φυσικά του διαθέσιμα και ανήκει στο δίκτυο natura 2000. Σε αυτό το κομμάτι συναντάται ο υγρότοπος της Βραυρώνας, στον οποίο προστατεύονται σπάνια είδη της χλωρίδας και της πανίδας, και θα μπορούσε να εισάγει τον οικοτουρισμό στην περιοχή, προσελκύοντας με αυτόν τον τρόπο φυσιολάτρες, επιστήμονες, περιηγητές και πεζοπόρους.

Όλες αυτές οι νέες μορφές τουρισμού για να μπορέσουν να εξελιχθούν θα πρέπει να υπάρξει ένα οργανωμένο δίκτυο μεταξύ των οικισμών του δήμου, όχι μόνο συγκοινωνιακό αλλά και λειτουργικό ώστε να μπορέσουν όλοι οι οικισμοί να συντονιστούν, να συνδιάσουν τις δυνατότητες, τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα που διαθέτει ο κάθε ένας για ένα άρτιο αποτέλεσμα.

Σχολιασμός του χάρτη της εικόνας 8

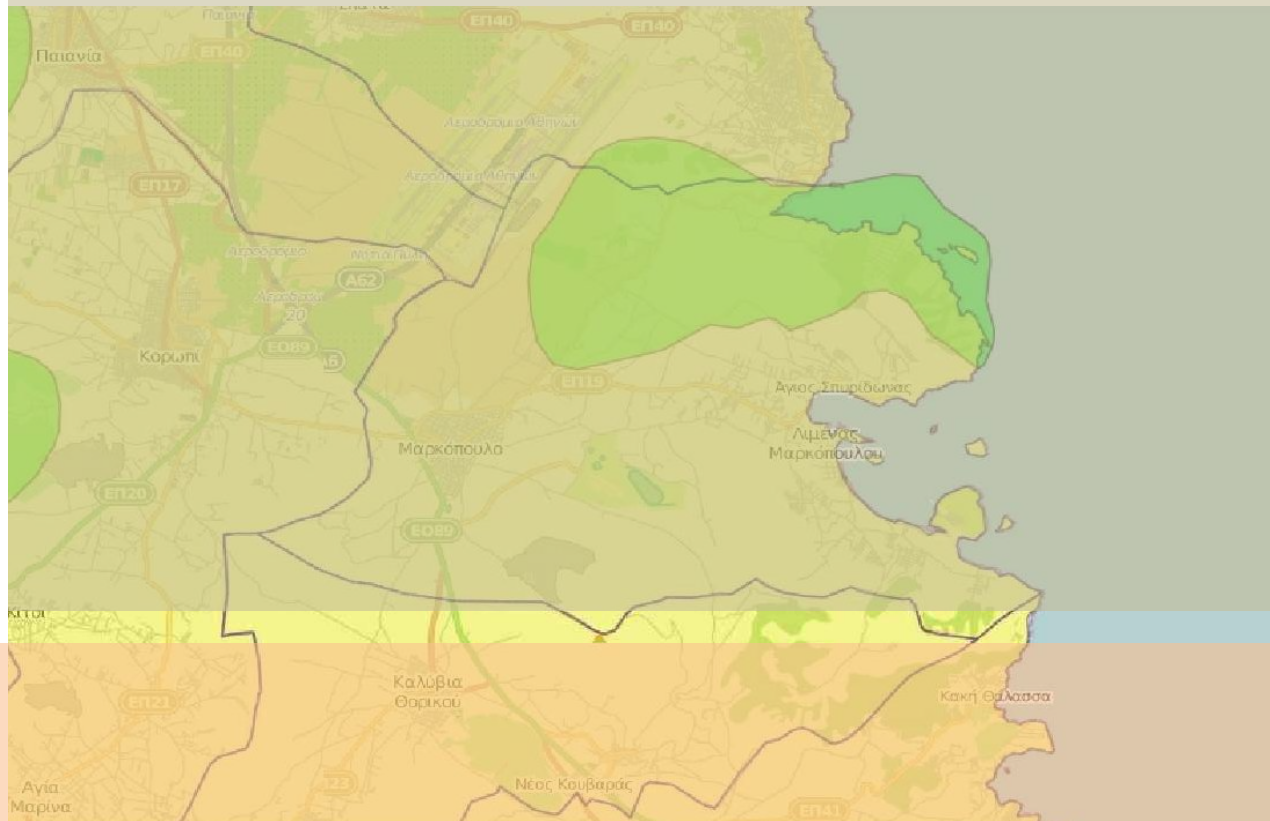
- Δικτυώσεις σε σχέση με χρήσεις / δραστηριότητες/ υφιστάμενες δυναμικές του χώρου (υπάρχουσες δικτυώσεις)
- Αγροτουρισμός/ πολιτισμικός τουρισμός/ οικοτουρισμός (δικτυώσεις σε καθένα και κοινές)

5. Χάρτης με δικτυώσεις σε σχέση με τις μορφές εναλλακτικού τουρισμού

Εικόνα 7: Χάρτης δικτυώσεων σε σχέση με τις μορφές εναλλακτικού τουρισμού
 Πηγή: <http://geodata.gov.gr/> | επεξεργασία από την σπουδαστική ομάδα

III. Στρατηγικές κατευθύνσεις

Πλαίσιο ανάπτυξης και προϋποθέσεις

Πως ορίζω/οραματίζομαι την ανάπτυξη στην περιοχή

Σκοπό αποτελεί η ανάδειξη των διαθέσιμων της περιοχής όσον αφορά τον πολιτισμό και τον αγροτικό τομέα, μέσω συγκεκριμένων μορφών εναλλακτικού τουρισμού, δηλαδή του αγροτικού τουρισμού, του πολιτιστικού τουρισμού και του οικοτουρισμού, όπως προαναφέρεται. Συγκεκριμένα, στόχος είναι η ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού και η εξασφάλιση διάρκειας της τουριστικής περιόδου καθ' όλη την διάρκεια του έτους και όχι μόνο κατά την διάρκεια της θερινής περιόδου. Με τον τρόπο αυτό, θα δημιουργηθούν νέες μόνιμες θέσεις εργασίας, που θα απορροφήσουν ένα ποσοστό των μόνιμων κατοίκων του δήμου Μαρκόπουλου.

Επίσης, οι εναλλακτικές αυτές μορφές τουρισμού επιλέχθηκαν για την συγκεκριμένη περιοχή, λόγω των ποιοτικών χαρακτηριστικών τους, διότι έτσι θα αποφευχθούν οχλούσες δραστηριότητες, που αναπτύσσονται λόγω άλλων μορφών τουρισμού της περιοχής. Έτσι θα επιτευχθεί και η προστασία των φυσικών (και όχι μόνο) διαθέσιμων της περιοχής.

Εργαλεία παρακολούθησης / εμπλεκόμενοι φορείς

Για την καλύτερη και ευκολότερη ανάπτυξη και οργάνωση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή, αναγκαία θεωρείται η ύπαρξη κάποιων οργανισμών ή φορέων, που σκοπός τους θα είναι ο έλεγχος της γενικότερης διαδικασίας εφαρμογής του συγκεκριμένου πλαισίου. Τέτοιοι φορείς θα μπορούσαν να είναι κάποιοι πολιτιστικοί σύλλογοι, εξειδικευμένοι στον ανάλογο τομέα, που είτε υπάρχουν στην περιοχή, είτε δημιουργούνται εκ νέου.

Στρατηγικές κατευθύνσεις

Φυσικές δικτυώσεις/ άυλες δικτυώσεις

Δεν θα ήταν επιθυμητό στον δήμο Μαρκόπουλο να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί ένα είδος μαζικού τουρισμού ,που θα προκαλέσει την αλλοίωση του δήμου και την υποβάθμισή του, το οποίο συμβαίνει σε κάποιο βαθμό σήμερα. Σκοπός είναι να αναπτυχθούν μορφές τουρισμού που δεν είναι τόσο διαδεδομένες σε άλλες περιοχές, εκμεταλλευόμενοι τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητές του. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η προσέλκυση συγκεκριμένων τουριστικών ομάδων που επισκέπτονται την περιοχή για συγκεκριμένο σκοπό. Οι συνοικίες από την άλλη αποκτούν τη δική τους τουριστική ταυτότητα και το δικό τους αριθμό επισκεπτών.

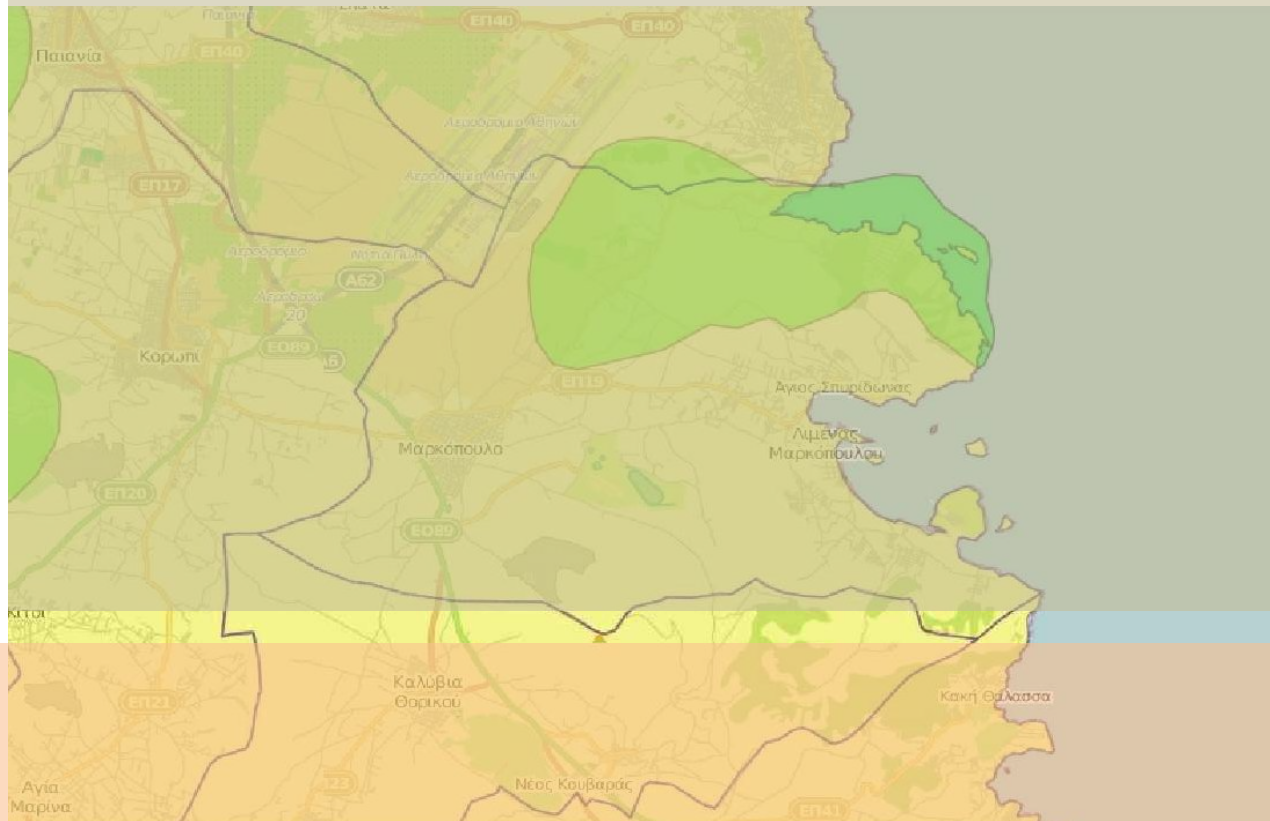
Δίνοντας, λοιπόν, και τη δυνατότητα σε κάθε οικισμό να κατευθυνθεί και να αναπτύξει μορφές εναλλακτικού τουρισμού που του ταιριάζουν διασφαλίζεται η ποιότητά του.

Οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού που έχουν προταθεί και παραπάνω για να μπορέσουν να αναπτυχθούν στον δήμο θα πρέπει να υπάρξει όχι μόνο μία τοπική διασύνδεση μεταξύ των κοντινών οικισμών αλλά και περιφερειακή. Πρέπει να υπάρξει ένα δίκτυο ανάπτυξης και σύνδεσης όλων των οικισμών του δήμου και μία συνολική προσπάθεια ανάδειξης των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών που μπορούν να προσφέρουν. Με αυτόν τον τρόπο θα υπάρξει μία ομαλή σύνδεση του δήμου Μαρκόπουλου και με άλλους δήμους που διαθέτουν είτε κοινά είτε παρόμοια χαρακτηριστικά είτε ακόμα και τελείως διαφορετικά, τα οποία θα μπορούσαν να συνδυαστούν για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου τουριστικού δικτύου που απώτερο σκοπό έχει την ανάδειξη και αξιοποίηση των μοναδικών χαρακτηριστικών και προτερημάτων κάθε περιοχής με σεβασμό στη διαφύλαξη των ιδιαιτεροτήτων του και των στοιχείων εκείνων που τον κάνουν ξεχωριστό σε σχέση με άλλους.

Για την καλύτερη λειτουργία όλων των παραπάνω, αναγκαίο θεωρείται να καθοριστούν τα ανώτατα όρια χωρητικότητας της περιοχής, όσον αφορά το ποσοστό τουριστών που μπορεί να «αντέξει» για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με σκοπό να αποφευχθεί ο κορεσμός της περιοχής σε μικρό χρονικό διάστημα και να συμβούν τα αντίθετα αποτελέσματα από τα επιθυμητά.

Στο πλαίσιο όλων όσων αναφέρθηκαν, επιτυγχάνεται ακόμα ένας βασικός στόχος που σχετίζεται με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, όπως για παράδειγμα ο υδροβιότοπος natura 2000, αλλά και του χαρακτήρα της περιοχής με την διαφύλαξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών του.

IV. Βιβλιογραφία

Βιβλία

Γρηγόρης Καυκαλάς (Επιμέλεια), *Ζητήματα χωρικής ανάπτυξης. Θεωρητικές προσεγγίσεις και πολιτικές*, 1^η έκδοση 2004, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ

Μηνάς Αγγελίδης, *Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη*, Δεκέμβριος 2000 Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία

Ιστοσελίδες / Ιστότοποι

<http://www.ornithologiki.gr/>

<http://www.markopoulo.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=1>

<http://folders.skai.gr/main/theme?locale=el&id=18>

https://el.wikipedia.org/wiki/Natura_2000

<http://geodata.gov.gr/>

www.statistics.gr/el/statistics/

Άρθρα

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020: «ΑΤΤΙΚΗ 2020+»

ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΓΠΣ)

ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΑΤΖΕΝΤΑ ΓΙΑ ΈΝΑΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

ΧΩΡΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ: ΓΙΑ ΜΙΑ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΖΩΝΩΝ: ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ